

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2021. gada 29. aprīlī
(OR. en)

8323/21

BETREG 9
COMPET 304
IA 66
POLGEN 57

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2021. gada 29. aprīlis
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs <i>Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2021) 219 final
Temats:	KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI Labāks regulējums: apvienojam spēkus, lai izstrādātu labākus tiesību aktus

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2021) 219 *final*.

Pielikumā: COM(2021) 219 *final*

Briselē, 29.4.2021.
COM(2021) 219 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Labāks regulējums: apvienojam spēkus, lai izstrādātu labākus tiesību aktus

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS
UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Labāks regulējums: apvienojam spēkus, lai izstrādātu labākus tiesību aktus

1. ATBALSTS ES ATVESEĻOŠANAI, IZMANTOJOT LABĀKU REGULĒJUMU

Komisijas “labāka regulējuma” sistēma ir viena no progresīvākajām regulatīvajām pieejām pasaulē¹. Pastāvīgā sistēmas pilnveidošana pēdējos gados nepārprotami ir palīdzējusi mums sasniegt labākus rezultātus.

Tajā sistemātiski tiek novērtēta politiskās rīcības ekonomiskā, sociālā un vides ietekme un nodrošināta nemainīgi augsta ierosināto tiesību aktu kvalitāte. Ņemot vērā šīs Komisijas vērienīgo rīcības programmu un bezprecedenta problēmas, ar kurām mēs saskaramies, vajadzība pēc spēcīgas analīzes un ticamiem pierādījumiem ir lielāka nekā jebkad agrāk. Tāpēc mēs ierosinām vairākus turpmākus uzlabojumus, jo īpaši, lai nodrošinātu, ka mūsu politika vislabākajā iespējamajā veidā atbalsta ES atveseļošanu un noturību un divējādo pārkārtošanu.

- Komisija aicinās dalībvalstis, reģionus un galvenās ieinteresētās personas palīdzēt novērst šķēršļus un birokrātiju, kas palēnina 21. gadsimta infrastruktūras izveidi. Tas palīdzēs paātrināt ieguldījumus un īstenot instrumentu *Next Generation EU*. Labākam regulējumam būs izšķiroša loma šajos centienos, un platforma “Gatavi nākotnei” (*F4F*)² atbalstīs centienus ES tiesību aktus vienkāršot un padarīt labāk pielāgotus rītdienas vajadzībām.
- Ieviešot pieeju “viens pieņemts — viens atcelts”, kas pielāgota ES politikas veidošanai, politikas veidotāji pievērsīs lielāku uzmanību tiesību aktu ieviešanas sekām un izmaksām, it īpaši — kādas tās ir maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU).
- Politikas veidošanā tiks integrēti Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķi³ (IAM), lai palīdzētu nodrošināt, ka visi tiesību aktu priekšlikumi veicina ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam, un nodrošinātu, ka princips “nenodari būtisku kaitējumu” tiek piemērots visās politikas jomās saskaņā ar Eiropas zaļā kursa zvērestu.
- Saskaņā ar paziņojumu “Digitālais kompass līdz 2030. gadam”⁴ ar labāku regulējumu turpmākajos ES tiesību aktos kā svarīgs digitālās pārveides atbalsta instruments tiks popularizēts princips “digitāls pēc noklusējuma”;
- Tas, ka stratēģiskā prognozēšana tiek integrēta politikas veidošanā, nodrošinās pašreizējo un jauno ES tiesību aktu piemērotību nākotnei.

Labāks regulējums ir visu ES iestāžu kopīgs mērķis un atbildība. Mēs vērsīsimies pie Eiropas Parlamenta un Padomes saistībā ar to centieniem novērtēt un uzraudzīt ES tiesību aktu un ES izdevumu programmu ietekmi. Turklāt ES politikas veidošanā mēs

¹ ESAO (2018), *OECD Regulatory Policy Outlook 2018* (OECD Publishing, Parīze).

² https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f_lv.

³ <https://sdgs.un.org/goals>.

⁴ Komisijas paziņojums “Digitālais kompass līdz 2030. gadam – Eiropas ceļam digitālajā gadu desmitā” (COM(2021) 118 final).

ciešāk sadarbosimies ar vietējām, reģionālajām un valsts iestādēm un sociālajiem partneriem.

Tāpat pastiprināta uzmanība tiks pievērsta tam, lai uzlabotu mūsu izpratni par vajadzību pēc ES tiesību aktiem un to ietekmi gan ES, gan ārpus tās — tostarp iesaistot dialogā ārējos partnerus⁵. Lai iesaistītu privātpersonas, uzņēmumus un pilsonisko sabiedrību, mēs vairosim izpratni par mūsu rīkoto sabiedrisko apspriešanu un atvieglosim orientēšanos un līdzdalību tajā. Visbeidzot, mēs novērsīsim trūkumus, kas konstatēti mūsu labāka regulējuma 2019. gada novērtējumā⁶.

2. KOPIĢAS PŪLES

Būtiska nozīme ir ES likumdevēju sadarbībai ar dalībvalstīm un ieinteresētajām personām, tostarp sociālajiem partneriem. Mums jāpastiprina kopīgie centieni, lai uzlabotu uz pierādījumiem balstītas politikas pārredzamību, palielinātu izpratni par tiesību aktu sniegtajiem ieguvumiem un samazinātu ES tiesību aktu slogu.

Ietekmes novērtēšana⁷ un nevajadzīgu izmaksu novēršana⁸

Komisija var noteikt tikai paredzamo ietekmi, tostarp izmaksas un ietaupījumus, kas saistīti ar tās tiesību aktu priekšlikumiem. Priekšlikumu grozījumi, kas veikti sarunu laikā ar Eiropas Parlamentu un Padomi, var būtiski mainīt ES tiesību aktu ietekmi uz cilvēkiem un uzņēmumiem.

Tāpēc mēs atkārtoti aicinām Eiropas Parlamentu un Padomi pildīt saistības, kas noteiktas Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu⁹. Mēs īpaši aicinām abas iestādes dokumentēt savu grozījumu ietekmi paredzamās ietekmes ziņā. Mūsu politiskā dialoga atsākšana veicinās ideju apmaiņu, lai visas puses varētu izpildīt savas saistības saskaņā ar Iestāžu nolīgumu.

ES tiesību aktu īstenošana dalībvalstīs arī var būtiski iespaidot to ietekmi uz cilvēkiem un uzņēmumiem. Mēs aicinām dalībvalstis sniegt mums atsauksmes par mūsu aprēķiniem attiecībā uz ieguvumiem un izmaksām, kas saistītas ar konkrētiem tiesību aktiem pēc to īstenošanas. Mēs tās izmantosim, lai izvērtētu un pēc tam pārskatītu tiesību aktus.

Mēs pilnībā apzināties MVU nozīmi ES ekonomikā un grūtības, ko tie ir pārcietuši Covid-19 krīzes dēļ. ES MVU sūtnis¹⁰ palīdzēs pārbaudīt ES iniciatīvas, lai noteiktu, kur to ietekmei uz MVU jāpievērš īpaša uzmanība. Sūtnis arī palīdzēs veidot darba programmu platformai “Gatavi nākotnei”¹¹ un kopā ar Reģionu komitejas *RegHub*¹² koncentrēsies uz tiesību aktiem, kas uz vietas rada vislielākās problēmas.

⁵ Atbilstīgi principam par politikas saskaņotību attīstībai, LESD 208. pants.

⁶ Komisijas paziņojums [“Labāks regulējums — padarītā novērtējums un apņemšanās saglabāšana”](#), COM(2019) 178.

⁷ Sk. 6. iedaļu.

⁸ Sk. 5. iedaļu.

⁹ Iestāžu nolīgums starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par labāku likumdošanas procesu (2016. gada 13. aprīlis) ([OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.](#)).

¹⁰ Komisijas paziņojums [“MVU stratēģija ilgtspējīgai un digitālai Eiropai”](#), COM(2020) 103.

¹¹ Sk. 5.1. iedaļu.

¹² Turpinot Subsidiaritātes, proporcionalitātes un scenārija “Darīt mazāk, bet efektīvāk” jautājumu darba grupas paveikto, Reģionu komiteja ieviesa [Reģionālo centru tīklu RegHub](#). Tas ir reģionu tīkls, kas,

Pierādījumu vākšana un to pieejamība

Mūsu labāka regulējuma pieejas stūrakmens ir mācīties no pagātnes, novērtējot spēkā esošos tiesību aktus. Uzraudzībai ir svarīga nozīme politikas ciklā, un tai nepieciešama sistemātiska datu vākšana. Tiesību aktu uzraudzības un pārskatīšanas klauzulas¹³ nodrošina nepieciešamo datu apkopošanu un novērtēšanu. Likumdevēju kopīga atbildība ir nodrošināt šo noteikumu augstu kvalitāti, lai varētu pienācīgi novērtēt ES tiesību aktu efektivitāti dalībvalstīs.

Zinātniskie pierādījumi ir vēl viens labāka regulējuma stūrakmens, kas ir svarīgs, lai precīzi aprakstītu problēmu, patiesi izprastu cēloņsakarību un līdz ar to arī intervences loģiku un novērtētu ietekmi. Kvalitatīvu pētniecību nevar veikt vienā dienā, tāpēc, lai nodrošinātu atbilstošu pierādījumu pieejamību, kad tie nepieciešami, labāk jāparedz un jākoordinē pierādījumu vajadzības. Tas nozīmē arī labāku pētniecības kopienas mobilizēšanu un iesaistīšanu regulatīvajā procesā no paša sākuma, kā to ir darījušas daudzas valdības pandēmijas laikā.

Komisijai, kā arī Eiropas Parlamentam un Padomei ir dažādas datubāzes, kurās tās apkopo likumdošanas procesā izmantotos pierādījumus. Kopīgi centieni izveidot vienotu pierādījumu reģistru¹⁴ — kopējo tiesību aktu portālu — ikvienam, kas ir ieinteresēts ES politikas veidošanā, nodrošinātu vieglu piekļuvi visiem pierādījumiem, kas ir konkrētās politikas iniciatīvas pamatā. Uzlabota sadarbība kopēja reģistra ietvaros apvienotu dažādus centienus un ļautu efektīvāk sazināties starp politikas veidotājiem ES un valstu līmenī.

Cilvēku iesaistīšana ES politikas veidošanā

Mēs pastiprināsim centienus popularizēt mūsu sabiedriskās apspriešanas¹⁵, lai piesaistītu vairāk dalībnieku un gūtu kvalitatīvu ieguldījumu. Kā ziņots “Novērtējuma paziņojumā”¹⁶, mēs ciešāk sadarbosimies ar Reģionu komiteju, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, valstu iestādēm, sociālajiem partneriem un citām pārstāvju apvienībām, lai palielinātu informētību par iespējām dot ieguldījumu Komisijas politikas veidošanā. Piemēram, mēs lūgsim viņus palīdzēt mums izplatīt mūsu “Aicinājumus sniegt pierādījumus”¹⁷ nacionālā un reģionālā līmenī. Šos centienus atbalstīs arī Komisijas pārstāvniecības dalībvalstīs un ES delegācijas.

3. LABĀKA SAZIŅA AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN PLAŠU SABIEDRĪBU

Labas politikas veidošanā ir iesaistīti tie, kurus ietekmē lēmumi. Lai uzturētu uzticību Eiropas Savienībai, ES politikā jāņem vērā un jāatspoguļo iedzīvotāju vērtības un rūpes. Ļoti svarīga ir ieinteresēto personu, tostarp iedzīvotāju, aktīva līdzdalība, it īpaši — laikā,

izmantojot mērķtiecīgas aptaujas, pēta, kā tiesību akti tiek īstenoti vietējā līmenī. Visā ES teritorijā *RegHub 2.0* ir 46 vietējie un reģionālie dalībnieki (“reģionālie centri”), 10 novērotāji un viena asociētā struktūra. Apspriešanās ar reģionālajiem centriem notiek, izmantojot seminārus, intervijas un anketas, lai apkopotu centru pieredzi konkrētu ES politiku īstenošanā.

¹³ Sk. 6.3. iedaļu.

¹⁴ Sk. 4. iedaļu.

¹⁵ Sk. 3. iedaļu.

¹⁶ Komisijas paziņojums [“Labāks regulējums — padarītā novērtējums un apņemšanās saglabāšana”](#), COM(2019) 178.

¹⁷ Sk. 3. iedaļu.

kad valda nenoteiktība. Tajā pašā laikā apspriešanām nevajadzētu radīt nevajadzīgu slogu. Tāpēc mēs vēlamies, lai ieinteresētajām pusēm būtu vieglāk sniegt ieguldījumu, izmantojot mūsu apspriešanas.

Krīzes laikā ieinteresētās personas ir norādījušas, ka tām ir grūti sniegt informāciju noteiktajos termiņos. Reaģējot uz to, Komisija, ja bijis iespējams, par maksimāli 6 nedēļām ir pagarinājusi sabiedriskās apspriešanas un atgriezeniskās saites iespējas attiecībā uz iniciatīvām, kas bija jāīsteno 2020. gadā vai 2021. gada sākumā. Turpmāk mēs pieņemsim racionālāku, iekļaujošāku un vienkāršāku sistēmu, kuras pamatā ir vienots “aicinājums sniegt pierādījumus”¹⁸ un skaidrākas anketas, vienlaikus ievērojot sociālo partneru prerogatīvas.

Racionalizēta un labāk pieejama sistēma: aicinājumi sniegt pierādījumus

Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (ESAO) uzskata, ka Komisijai ir vislabākā pieeja attiecībā uz apspriešanām. Tomēr mēs vēlamies vēl vairāk uzlabot savu pieeju.

Mūsu pašreizējā apspriešanas sistēma piedāvā daudzas iespējas dot ieguldījumu politikas izstrādē, tostarp atgriezeniskās saites periodus sākotnējiem ietekmes novērtējumiem un ceļvežiem¹⁹, tiešsaistes sabiedrisko apspriešanu²⁰, mērķtiecīgas apspriešanas un atgriezeniskās saites periodus par pieņemtajiem tiesību aktu priekšlikumiem un īstenošanas un deleģēto aktu projektiem.

Tomēr vairāku apspriešanu rīkošana par vienu un to pašu iniciatīvu var būt apgrūtināša un reizēm var iztukšot ieinteresēto personu resursus. Tāpēc tagad mēs ierosinām padarīt apspriešanas sistēmu mērķtiecīgāku, saprotamāku un lietotājam draudzīgāku. Mēs integrēsim mūsu sabiedriskās apspriešanas vienotā “aicinājumā sniegt pierādījumus” tīmekļa portālā “*Izskatiet viedokli!*”²¹. Mēs apvienosim divus posmus, kas līdz šim ir bijuši secīgi: atgriezeniskās saites periodus par ceļvežiem / sākotnējiem ietekmes novērtējumiem, kas arī turpmāk kā aicinājumi sniegt pierādījumus tiks publicēti tīmekļa portālā “*Izskatiet viedokli!*”, un sabiedriskās apspriešanas, kuru pamatā ir anketas.

Aicinājumi sniegt pierādījumus ietvers iniciatīvas aprakstu un attiecīgā gadījumā arī saiti uz sabiedrisko apspriešanu²². Parasti²³ tās visas būs pieejamas visās ES oficiālajās valodās²⁴, un cilvēkiem būs 12 nedēļas laika, lai atbildētu²⁵.

¹⁸ Ar “pierādījumiem” apzīmē dažādus datus, informācijas un zināšanu avotus, ieskaitot kvantitatīvus datus, piemēram, statistiku un mērījumus, kvalitatīvus datus, piemēram, atzinumus, ieinteresēto personu ieguldījumu, izvērtējumu secinājumus, kā arī zinātniskos un ekspertu ieteikumus.

¹⁹ Pašlaik izvērtējumi tiek paziņoti ceļvežos un ietekmes novērtējumi — sākotnējos ietekmes novērtējumos.

²⁰ 2015.–2018. gadā Komisija ir rīkojusi 417 sabiedriskās apspriešanas.

²¹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say_lv.

²² Mērķtiecīgu apspriešanu organizēšana paliks konkrētu ģenerāldirektorātu kompetencē.

²³ Ja nepieciešams, tā vietā tiks veikta apspriešanās divos posmos.

²⁴ Izņemot ļoti tehniskas iniciatīvas un specializētas anketas, kur šādi centieni būtu nesamērīgi ar paredzamo ieguldījumu.

²⁵ Vasaras brīvdienās šo periodu parasti pagarina līdz 14 nedēļām.

Ieinteresēto personu ieguldījuma veicināšana

Lai piedalītos sabiedriskajās apspriešanās, dalībniekiem nepieciešams laiks un resursi. Tāpēc mēs vēlamies pēc iespējas veicināt ieinteresēto personu ieguldījumu un nodrošināt, ka mēs apspriežamies ar sabiedrību tikai nepieciešamības gadījumā.

Izvērtējums turpinās balstīties uz iesaistīto pušu viedokļiem, bet, ja iespējams, mēs ar sabiedrību apspriedīsimies tikai vienreiz, pārskatot spēkā esošos tiesību aktus un izvērtējot izdevumu programmas termiņa vidusposmā, nevis atsevišķi apspriežoties par izvērtējumu un ietekmes novērtējumu. Mēs arī izvairīsimies no sabiedriskās apspriešanas par ļoti tehniskiem jautājumiem, kas sabiedrību maz interesē, ja mērķtiecīga apspriešanās ar ieinteresētajām personām būs labākais veids, kā apkopot nepieciešamos pierādījumus²⁶.

Labāka regulējuma novērtējums parādīja, ka sabiedriskās apspriešanas anketas pašlaik bieži ir garas un pārāk tehniskas, un tajās nav pareiza līdzsvara starp atvērtajiem un slēgtajiem jautājumiem²⁷. Lai risinātu šīs problēmas, mēs uzlabosim anketu struktūru, saturu un valodu.

Plašākas auditorijas sasniegšana

“*Izsakiet viedokli!*” ir tīmekļa portāls, ar kura starpniecību ieinteresētās personas, tostarp sabiedrības locekļi, zinātnes un tehnikas eksperti, var sniegt ieguldījumu attiecībā uz iniciatīvu veidošanu pirms un pēc tam, kad tās pieņem Komisija. Šī vienotā kontaktpunkta ieviešana 2017. gadā bija nozīmīgs pavērsiens. 2020. gada jūlijā tika laista klajā jauna versija ar intuitīvāku lietotāja saskarni un ievērojami uzlabotu meklēšanas funkcionalitāti. Saskaņā ar mūsu stratēģiju personu ar invaliditāti tiesību aizsardzībai²⁸ mēs arī padarām portālu pieejamāku cilvēkiem ar invaliditāti.

Tomēr mums ir jāpalielina informētība par portālu “*Izsakiet viedokli!*”, lai mudinātu vairāk cilvēku, tostarp tos, kuriem nav padziļinātas informācijas par ES politikas veidošanu un zinātnieku aprindām, atsaukties uz mūsu “aicinājumiem sniegt pierādījumus”. Tāpēc mēs plašāk popularizēsim portālu “*Izsakiet viedokli!*”²⁹. Mēs pieliksim jaunas pūles, sadarbojoties ar zinātniskās pētniecības kopienā, lai mudinātu to iesniegt attiecīgus zinātniskus pētījumus procesa sākumā.

Konference par Eiropas nākotni arī rada lielisku iespēju debatēt ar pilsoņiem par to, kā risināt Eiropas problēmas un prioritātes. Konferences tiešsaistes apspriešanu platforma ir jauna pieeja, kā sazināties ar cilvēkiem par viņiem svarīgiem jautājumiem.

²⁶ Lēmumi tiks pieņemti katrā gadījumā atsevišķi.

²⁷ [REFIT platformas atzinums par DIHK iesniegumu XXII.4.a](#) un pilsoņa iesniegumu XXII.4.b par ieinteresēto personu apspriešanās mehānismiem (pieņemts 2017. gada 7. jūnijā).

²⁸ Komisijas paziņojums “[Savienība, kurā valda līdztiesība: personu ar invaliditāti tiesību stratēģija 2021.–2030. gadam](#)”, COM(2021) 101 final.

²⁹ Tostarp ar sociālo mediju starpniecību.

Atbildes respondentiem

Lai respektētu respondenta ieguldījumu sabiedriskajās apspriešanās, ir jābūt pieejamai informācijai par to, kā tas ticis izmantots politikas veidošanas procesā³⁰. Tāpēc mēs informēsim respondentus par saņemtajām atsauksmēm un turpmākajām darbībām.

Parasti katras sabiedriskās apspriešanas kopsavilkuma ziņojumu mēs publicējam astoņu nedēļu laikā pēc tās slēgšanas³¹. Visos ietekmes novērtējumiem un izvērtējumiem pievienotajos kopsavilkuma ziņojumos tiks sniegts visu apspriešanas pasākumu pārskats un analīze. Dažādu ieinteresēto personu (vietējo, reģionālo un valsts iestāžu, asociāciju, pilsoniskās sabiedrības, dažādu lielumu uzņēmumu, zinātnieku aprindu un indivīdu) ieguldījums tiks skaidrāk nošķirts cits no cita. Apspriešanu laikā gūtās atziņas tiks labāk atspoguļotas ietekmes novērtējumos un izvērtējumos.

Paziņojumi par katras iniciatīvas jaunākajām norisēm, piemēram, par Komisijas priekšlikuma publicēšanu vai galīgo tiesību aktu pieņemšanu pēc sarunām starp Eiropas Parlamentu un Padomi, un Komisiju, pastāvīgi informēs ieinteresētās personas visā procesa laikā³².

4. LIELĀKA PĀRREDZAMĪBA

Pārredzamība ir svarīga, lai nodrošinātu, ka cilvēki var aktīvi piedalīties politikas veidošanas procesā un ka ES iestādes ir atbildīgas par saviem lēmumiem. Turklāt, lai risinātu globālas problēmas, būtiska ir arī piekļuve zinātniskiem pierādījumiem.

Saskaņā ar Komisijas digitālās stratēģijas mērķiem³³ mēs uzlabosim piekļuvi katra tiesību akta priekšlikuma pierādījumiem. Mērķis ir nodrošināt, lai attiecībā uz visiem tiesību aktiem būtu viegli atrast un piekļūt visiem saistītajiem publicētajiem pētījumiem, izvērtējumiem, datu kopām utt.

Mēs pilnveidosim mūsu dažādos pierādījumu reģistrus³⁴ un portālus, piemēram, ES publikācijas³⁵, EUR-Lex³⁶ un "*Izsakiet viedokli!*", kā arī saites starp tiem. Turklāt mēs pakāpeniski padarīsim iekšējās datubāzes un krātuves publiski pieejamas³⁷ saskaņā ar

³⁰ Veicot novērtējumu 2019. gadā, gandrīz 40 % respondentu, kas piedalījās sabiedriskajā apspriešanās, bija (ļoti) neapmierināti ar to, kā Komisija ziņo par sabiedriskās apspriešanas rezultātiem un atsauksmēm un ko tā dara ar šo informāciju. *REFIT* platforma arī pieprasīja lielāku pārredzamību sniegtajās atsauksmēs ([REFIT platformas atzinums par iesniegumiem XXII.4.a](#)). Šos novērojumus apstiprināja arī Eiropas Revīzijas palāta, kas ieteica Komisijai uzlabot reaģēšanu uz pierādījumiem, kas tiek savākti apspriešanas laikā (Revīzijas palāta, [Īpašais ziņojums Nr. 14/2019: "Izsakiet viedokli!": iedzīvotāji piedalās Komisijas rīkotajās sabiedriskajās apspriešanās, bet publicitātes pasākumi nav pietiekami](#)).

³¹ Tas attiecas tikai uz sabiedriskajām apspriešanām. 8 nedēļu termiņš ir indikatīvs sabiedriskai apspriešanai ar lielu atbilžu skaitu. Respondentu atsauksmes par tiesību aktu priekšlikumiem tiek publicētas tiešsaistē to iesniegšanas laikā portālā "*Izsakiet viedokli!*".

³² Komisija ir apņēmusies aizsargāt respondentu personas datus un ievērot viņu privātumu. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1725 vienots paziņojums par privātumu attiecas uz visām sabiedriskajām apspriešanām, kas publicētas portālā "*Izsakiet viedokli!*".

³³ Paziņojums Komisijai "[Eiropas Komisijas Digitālā stratēģija. Digitāli pārveidota, uz lietotāju vērsta un datu virzīta Komisija](#)", C(2018) 7118.

³⁴ Šis process jau ir sācies attiecībā uz Komisijas dokumentu reģistru un iestāžu pētījumu datubāzi.

³⁵ <https://op.europa.eu/lv/web/general-publications/publications>.

³⁶ <https://eur-lex.europa.eu/>.

³⁷ Ievērojot intelektuālā īpašuma tiesības un konfidencialitātes noteikumus.

mūsu datu pārredzamības politiku³⁸. Mēs sadarbosimies ar Eiropas Parlamentu un Padomi, lai izveidotu vienotu pierādījumu reģistru, kopējo tiesību aktu portālu, kas ļaus ikvienam, kas interesējas par ES politikas veidošanu, viegli atrast visus pierādījumus, kuri ir konkrētās iniciatīvas pamatā.

Tas, ka zinātniskie pierādījumi tiek pakļauti³⁹ sabiedrības kontrolei, ir būtiski arī sabiedrības uzticības stiprināšanai. Mēs jau esam padarījuši publiski pieejamu *MIDAS*⁴⁰ (Komisijas modeļu krātuvi), lai ikviens interesents varētu saprast mūsu analizē izmantotās metodes un pieņēmumus.

5. JAUNI INSTRUMENTI TURPMĀKAI VIENKĀRŠOŠANAI UN SLOGA SAMAZINĀŠANAI

ES tiesību akti tiek izstrādāti, lai sniegtu konkrētu un pozitīvu ieguldījumu tās iedzīvotāju dzīvē, atvieglotu uzņēmējdarbību un palīdzētu risināt pašreizējās un nākotnes problēmas. Tas var būt saistīts ar izmaksām, taču tām jāpaliek saprātīgām un samērīgām.

Tiesību aktu galīgā forma izriet no politiskām sarunām un kompromisiem, kas to padara sarežģītāku un dārgāku. Turklāt daži tiesību akti, tos īstenojot uz vietas, nedarbojas, kā paredzēts. Tiesību aktu vispārējā ietekme ir atkarīga no šiem trim slāņiem (Komisijas priekšlikumi, tiesību aktu galīgās, saskaņotās versijas un to īstenošana valsts, reģionālā un vietējā līmenī).

Komisijai ir ilglaicīgi iedibināta esošo ES tiesību aktu uzlabošanas politika (sk. 1. izcēlumu). Normatīvās atbilstības un izpildes programmas (*REFIT*)⁴¹ mērķis ir maksimāli palielināt ieguvumus cilvēkiem, uzņēmumiem un sabiedrībai kopumā, vienlaikus novēršot birokrātiju un samazinot izmaksas. Tās mērķis ir arī padarīt ES tiesību aktus vienkāršākus un vieglāk saprotamus.

Turpmāk mēs vēl vairāk pastiprināsim sloga samazināšanas centienus, izmantojot pieeju “viens pieņemts — viens atcelts”, ar kuru, ieviešot jaunus slogus, mēs sistemātiski un proaktīvi centīsimies samazināt pašreizējo tiesību aktu uzlikto slogu. Lai atbalstītu darbu pie tiesību aktu vienkāršošanas, Komisija ir izveidojusi platformu “Gatavi nākotnei”, kur saņemt padomus par veidiem, kā nodrošināt, lai ES tiesību akti būtu viegli ievērojami, efektīvi un piemēroti nākotnei.

1. izcēlums: Komisijas administratīvā sloga samazināšanas centienu hronoloģija

ES regulatīvā sloga samazināšanas pasākumu vēsture

Komisija jau kopš 2002. gada strādā pie regulatīvā sloga samazināšanas. Sloga samazināšanas pieeja ir attīstījies laika gaitā, it īpaši, izmantojot pieredzi no 2007.–2012. gada administratīvā sloga

³⁸ [Paziņojums par datu, informācijas un zināšanu pārvaldību](#), C(2016)6626/F1, un Komisijas paziņojums “[Eiropas Datu stratēģija](#)”, COM(2020) 66 final.

³⁹ Turklāt zinātniskie pierādījumi jau ir publiski pieejami dažādos specializētos portālos, piemēram, ES zinātniskās novērtēšanas struktūrās (piemēram, Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādē vai Eiropas Zāļu aģentūrā).

⁴⁰ <https://web.jrc.ec.europa.eu/policy-model-inventory/>.

⁴¹ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-and-less-costly_lv.

samazināšanas rīcības programmas.

Toreiz tika atklāts, ka vienkāršai izmaksu samazināšanas pieejai ir ievērojami trūkumi⁴², tāpēc Komisija 2012. gadā uzsāka *REFIT* programmu, kas, pārskatot tiesību aktus, koncentrējas uz izmaksu līdzsvarošanu ar (kvantitatīviem vai citiem) ieguvumiem. Tas nodrošina, ka tiesību aktu sākotnējais pamatojums, t. i., ieguvumi, ir daļa no vienādojuma. Pieeja “viens pieņemts — viens atcelts” papildinās *REFIT* programmu, īpašu uzmanību pievēršot privātpersonu un uzņēmumu kopējām izmaksām noteiktā politikas jomā un aptverot jaunas iniciatīvas.

2002.g. — “Labāka regulējuma” programma bija pirmais solis ES tiesību aktu vienkāršošanā un uzlabošanā. Tā ieviesa obligātus ietekmes novērtējumus un apspriešanas ar ieinteresētajām personām par Komisijas ierosinātajām jaunajām iniciatīvām.

2005.g. — tika uzsākta pastāvīga vienkāršošanas programma; tā aptvēra 164 pasākumus 2005.–2009. gadam un kļuva par daļu no Komisijas gada darba programmas.

2007.g. — Komisija uzsāka administratīvā sloga samazināšanas rīcības programmu; tika izveidota augsta līmeņa grupa, kas sniedza ieteikumus par tās īstenošanu.

2012.g. — līdz rīcības programmas beigām Komisija bija sasniegusi mērķi uzņēmumiem par 25 % samazināt administratīvo slogu, kas izriet no ES tiesību aktiem (aplēstais gada ietaupījums: 30,8 miljardi EUR). Notika “Top 10” apspriešana par visapgrūtinošākajiem ES tiesību aktiem attiecībā uz MVU.

2012.g. — tika uzsākta *REFIT* programmas darbība.

2015.g. — Komisija publicēja pētījumu (*ABRplus*), lai pārbaudītu, kā īstenoti 12 rīcības programmas pasākumi un cik lielā mērā sasniegti solītie ieguvumi.

2015.g. — Komisija izveidoja augsta līmeņa grupu, kura sniedz tai ieteikumus, kā vienkāršot tiesību aktus (*REFIT* platforma).

2017.g. — Komisija nostiprināja *REFIT*, iekļaujot vienkāršošanu un sloga samazināšanu visos spēkā esošo tiesību aktu izvērtējumos un pārskatīšanā.

2018.g. — Komisija publicēja pirmo no ikgadējiem apsekojumiem par slogu⁴³.

2020.g. — Komisija izveidoja platformu “Gatavi nākotnei”, lai atbalstītu vienkāršošanas un sloga samazināšanas darbu.

2021.g. — Komisija papildināja *REFIT* ar pieeju “viens pieņemts — viens atcelts”, lai novērstu atkārtotu slogu.

5.1. Pieeja “viens pieņemts — viens atcelts”

Savās politiskajās pamatnostādnēs priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena ir apņēmusies padarīt Eiropu zaļāku, digitālāku un noturīgāku, lai mēs būtu gatavi stāties pretī sava laika izaicinājumiem un izmantot tehnikas progresa sniegtās iespējas.

Komisija vairāk nekā jebkad agrāk ir apņēmusies izstrādāt politiku un priekšlikumus, kas atvieglo dzīvi cilvēkiem un uzņēmumiem. Mums jānodrošina, ka regulējums ļauj panākt ieguvumu, ir mērķtiecīgs, viegli izpildāms un nerada nevajadzīgu regulatīvo slogu.

Pieeja “viens pieņemts — viens atcelts” (sk. 2. izcēlumu) ietver no Komisijas tiesību aktu priekšlikumiem izrietošu jaunu slogu kompensēšanu, līdzvērtīgi samazinot esošos slogus tajā pašā politikas jomā. Turklāt šī pieeja būs plašāka — no sloga, kas izriet no

⁴² Kopumā tika secināts (SWD(2017) 675), ka datu pieejamības, pārredzamības un uzticamības problēmu dēļ administratīvā sloga novērtēšana dalībvalstīs bijis dārgs un sarežģīts pasākums. Neskatoties uz to, ka centieni samazināt slogu pamatā bija plaša datu apkopošana, tā nevarēja skaidri pierādīt to priekšrocības uzņēmumiem uz vietas.

⁴³ [Ikgadējais apsekojums par slogu](#) ir Komisijas gada ziņojums, kurā sniegts pārskats par Komisijas centieniem samazināt slogu.

konkrētiem tiesību aktiem, pievēršoties arī sloga akumulācijai katrā politikas jomā — un tādējādi sniegs labāku pārskatu par izmaksām katrā politikas jomā katru gadu.

Pieredze dalībvalstīs ir parādījusi⁴⁴, ka tādu pieeju ieviešana kā “viens pieņemts — viens atcelts” liek politikas veidotājiem raudzīties tālāk par politikas mērķiem. Tā vērš viņu uzmanību uz politikas īstenošanas praktiskajiem aspektiem. Ieviešot pieeju “viens pieņemts — viens atcelts”, mēs vēlamies nostiprināt politikas veidošanas kultūru, kas ne tikai nodrošina mūsu politikas mērķu sasniegšanu, bet arī pievērš lielāku uzmanību tam, kā mēs to darām. Šajā sakarā mēs apsvērsim to procesu vienkāršošanu, kas ved pie gaidāmajiem politikas rezultātiem, vienlaikus apsverot iespēju izmantot digitālos risinājumus, lai veicinātu raitāku un lētāku politikas īstenošanu.

Ar šīm izmaiņām mums ne tikai jāsamazina tiesību aktu uzliktais slogs, bet arī jāuzlabo konkrētu tiesību aktu kvalitāte un līdz ar to viss tiesību aktu kopums. Tas ļaus labāk pievērsties likumdošanas efektivitātei, izvairoties no sloga, kas nav obligāti nepieciešams politikas mērķu sasniegšanai.

REFIT programmā mēs jau sistemātiski izskatām spēkā esošos tiesību aktus attiecībā uz iespējām vienkāršot un samazināt slogu, un vienlaikus saglabāt sasniegtos ieguvumus, piemēram, meklējot digitālos risinājumus.

Vairākas dalībvalstis jau ir dažādos veidos piemērojušas pieeju “viens pieņemts — viens atcelts”⁴⁵. Komisijai tā jāpielāgo ES tiesiskā un administratīvā konteksta īpatnībām, kur ES tiesību akti bieži vien mijiedarbojas ar dalībvalstu tiesību aktiem. Šajā nolūkā mēs izmantojam dalībvalstu un ieinteresēto personu pieredzi, kā arī regulāru profesionālapskati par to, kā vislabāk noteikt likumdošanas izmaksas un uzlabot tās vispārējo kvalitāti.

Mēs neizmantosim šo pieeju mehāniski, piemēram, ierosinot atcelt spēkā esošu tiesību aktu līdz ar katru jaunierosināto tiesību aktu. Tā vietā mēs centīsimies kompensēt cilvēkiem un uzņēmumiem dažos tiesību aktu priekšlikumos uzlikto slogu ar citu slogu aiztaupīšanu tajā pašā politikas jomā. *Ikgadējā apsekojumā par slogu* mēs ziņosim par pieejas “viens pieņemts — viens atcelts” īstenošanu katrā gadā.

Komisija izmēģinās pieeju “viens pieņemts — viens atcelts” jau 2021. gada otrajā pusgadā un sāks to īstenot ar Komisijas darba programmu 2022. gadam, kas jau tiek sagatavota.

Slogu kontrole un kvantificēšana nav pašmērķis. Komisija turpinās ierosināt jaunus tiesību aktus, kuru galvenais mērķis ir sniegt ilgtermiņa ekonomiskus, sociālus un vides ieguvumus cilvēkiem un uzņēmumiem. Galvenais pārbaudījums joprojām būs tas, vai ieguvumi atsver izmaksas saskaņā ar mūsu starptautiski atzītās “labāka regulējuma” sistēmas labo praksi. Subsidiaritātes un proporcionalitātes principi tiks piemēroti kā parasti. Tādējādi pieejas “viens pieņemts — viens atcelts” īstenošana nekādā ziņā neizraisīs ES augsto ekonomisko, sociālo un vides standartu un mērķu pazemināšanu, kā arī nekavēs tādu jaunu iniciatīvu pieņemšanu, kurām ir skaidra pievienotā vērtība, efektīvi īstenojot politikas prioritātes.

⁴⁴ 2020. gadā Komisija rīkoja divus seminārus ar dalībvalstīm un Eiropas regulatīvās uzraudzības struktūrām, lai apkopotu valstu pieredzi, izmantojot pieeju “viens pieņemts — viens atcelts”.

⁴⁵ Lai iegūtu pārskatu, sk., piemēram: [One-In, X-Out: regulatory offsetting in selected OECD countries](#) (ESAO regulatīvās politikas darba dokuments).

Lai ievērotu šos standartus un gūtu labumu no izrietošajiem ieguvumiem, uzņēmumiem bieži nākas ieguldīt līdzekļus ražošanas līniju uzlabošanā, videi nodarītā kaitējuma mazināšanā, sabiedrības veselības uzlabošanā vai patērētāju vai darba ņēmēju aizsardzības līmeņa paaugstināšanā. Kaut arī uzņēmumi ne vienmēr gūst tiešu labumu no šīm izmaiņām, tie var izmantot jaunās uzņēmējdarbības iespējas, gūt konkurences priekšrocības vai gūt netiešus ieguvumus, piemēram, vienlīdzīgus konkurences apstākļus vienotajā tirgū.

Ja ieguldījumu vajadzības ir īpaši augstas un atspoguļo svarīgus politikas mērķus, ES un/vai dalībvalstis piedāvā īpašus instrumentus kopā ar vajadzīgajiem pielāgojumiem⁴⁶. Šie instrumenti palīdz padarīt ES ekonomiku un sabiedrību ilgtspējīgāku, noturīgāku un labāk sagatavotu zaļās un digitālās pārkārtošanās problēmām un iespējām, nevienu neatstājot malā. Piemēram, jaunie tiesību akti var prasīt ieguldījumus mūsu noturībā, ņemot vērā pieaugošo ekonomisko vai vides ietekmi, atkarību un saistītos riskus, tostarp sistēmiskos riskus.

Visbeidzot, tiesību aktu mērķis ES līmenī parasti ir pārvarēt regulējuma sadrumstalotību dažādās dalībvalstīs, aizstājot 27 dažādas valstu sistēmas. Šie efektivitātes ieguvumi tiks uzskatīti par “viens atcelts”.

Lai mazinātu slogu, kas saistīts ar ES politikas mērķu sasniegšanu, un īstenotu pieeju “viens pieņemts — viens atcelts”, paredzamās ES tiesību aktu ievērošanas izmaksas tiks pārredzamāk un sistemātiskāk atspoguļotas ietekmes novērtējumos. Tās rūpīgi pārbaudīs Regulējuma kontroles padome un darīs zināmas Eiropas Parlamentam un Padomei kā daļu no Komisijas priekšlikumiem, lai varētu izmantot kā orientierus politiskajās debatēs. Izmaksas, kas uzņēmumiem un iedzīvotājiem rodas informācijas, reģistrācijas, uzraudzības un kontroles dēļ, tiks kompensētas, novēršot līdzvērtīgus esošos slogus tajā pašā politikas jomā.

Attiecībā uz izmaksām, kas tiks kompensētas saskaņā ar pieeju “viens pieņemts — viens atcelts”, tiks ieviesti šādi pasākumi, lai sistēmu padarītu elastīgāku:

- **elastīgums pārskata perioda laikā** — ja tā paša gada darba programmā nevar noteikt “viens atcelts”, par to tiks ziņots nākamajā gadā;
- **noteiktos izņēmuma gadījumos — “tirdzniecība” starp vairākām politikas jomām** — ja ierosinātais tiesību akts, kas uzliek izmaksas (“viens pieņemts”), tiek uzskatīts par nepieciešamu, bet tajā pašā jomā nav iespējams atrast “viens atcelts”, Komisija var izlemt “viens atcelts” ņemt no citas politikas jomas; kā arī
- **atbrīvojumi noteiktos izņēmuma gadījumos** — ja ir politiskā griba ieviest regulējumu, bet nav iespējams noteikt kompensāciju tajā pašā jomā (piemēram, regulējums jaunās politikas jomās, kur nepieciešams novērst regulējuma trūkumu), Komisija var pieņemt lēmumu atbrīvot regulējumu no pieejas “viens pieņemts — viens atcelts”.

2. izcēlums: pieejas “viens pieņemts — viens atcelts” praktiska ieviešana

Komisijas pieejas “viens pieņemts — viens atcelts” izklāsts

⁴⁶ Piemēram, izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānismu, kohēzijas politiku un lauksaimniecības fondus, kā arī Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu.

(operatīvā un metodoloģiskā informācija tiks sniegta pārskatītajās labāka regulējuma pamatnostādnēs un rīkkopā)

Mērķi ES līmenī:

- pēc iespējas samazināts ES tiesību aktu radītais slogs privātpersonām un uzņēmumiem;
- lielāka politikas veidotāju informētība par ES tiesību aktu izmaksām un ieguvumiem; kā arī
- salīdzināmas izmaksu aplēses dažādās politikas jomās.

Darbības joma:

- gan jaunas, gan pārskatītas iniciatīvas, kas rada vai novērš ievērojamas izmaksas, un kurām pievienots ietekmes novērtējums;
- izmēģinājuma posms 2021. gada otrajā pusē; visi attiecīgie Komisijas tiesību aktu priekšlikumi⁴⁷, sākot ar Komisijas darba programmu 2022. gadam;
- ja iniciatīva uzliek dažus slogus un noņem citus, tie tiks attiecīgi uzskaitīti kā “viens pieņemts” (jaunas izmaksas) un “viens atcelts” (izmaksu ietaupījumi);
- visas atbilstības nodrošināšanas izmaksas⁴⁸ (t. i., pielāgošanas un administratīvās izmaksas) tiks analizētas un aprēķinātas ietekmes novērtējumos, kur tas būs iespējami un samērīgi;
 - administratīvās izmaksas tiks kompensētas;
 - pielāgošanas izmaksas tiks pārredzami un sistemātiski atspoguļotas ietekmes novērtējumos, ciktāl tas ir iespējami un samērīgi. Tiks veikti citi pasākumi, lai pēc iespējas vairāk kompensētu šīs izmaksas;
- visas atbilstības nodrošināšanas izmaksas rūpīgi pārbaudīs Regulējuma kontroles padome, tās būs publiski pieejamas un tiks apspriestas likumdošanas procesā.

Ziņojumu sniegšana:

- ziņojumi tiks sniegti *Ikgadējā apsekojumā par slogu*;
- steidzamos gadījumos, kad Komisija pieņems iniciatīvu bez ietekmes novērtējuma, informācija par saistītajām izmaksām tiks sniegta pēc tiesību akta priekšlikuma publicēšanas, lai to varētu iekļaut sistēmā “viens pieņemts — viens atcelts”.

5.2. Platforma “Gatavi nākotnei”

Komisija ļoti augstu vērtē dalībvalstu, sociālo partneru un ieinteresēto personu ieguldījumu (padomus un praktisko pieredzi), lai palīdzētu noteikt, kuri tiesību akti vairs nav piemēroti mērķim, uzliek nevajadzīgu slogu, prasa turpmāku iejaukšanos iecerēto mērķu sasniegšanai vai var tikt vienkāršoti. Dažus papildu tiesību aktus var būt nepieciešams atjaunināt, ņemot vērā Covid-19 krīzi un tās sekas.

Līdz 2019. gadam *REFIT* platforma atbalstīja Komisijas centienus uzlabot ES tiesību aktus saistībā ar *REFIT* programmu⁴⁹. Platforma sniedza vērtīgu informāciju par tiesību

⁴⁷ Eiropas Parlamenta vai Padomes veiktie grozījumi tiek ņemti vērā izvērtēšanas posmā pēc tam, kad dalībvalstis ir īstenojušas tiesību aktus.

⁴⁸ Pielāgošanas izmaksas ietver tos ieguldījumus un izdevumus, kas uzņēmumiem, pilsoņiem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām jāsedz, lai pielāgotu savu darbību tiesību normās ietvertajām prasībām. Administratīvās izmaksas rodas no administratīvām darbībām, kas veiktas, lai izpildītu tiesību normās ietvertos administratīvos pienākumus (piemēram, ziņošanas pienākumi uzraudzības un statistikas mērķiem, marķējumā iekļaujamā informācija un cita informācija trešām pusēm, reģistrācija, produktu vai procesu sertifikācija).

⁴⁹ Komisijas paziņojums “[ES tiesību aktu normatīvā atbilstība](#)”, COM(2012) 746.

aktu praktisko īstenošanu un ietekmi⁵⁰. Tomēr tās darbam bija ierobežota pamanāmība, un tās potenciāls ne vienmēr tika pilnībā izmantots; tāpēc Komisija 2020. gada maijā izveidoja platformu “Gatavi nākotnei”⁵¹.

Platforma “Gatavi nākotnei” turpina vienkāršošanas un sloga samazināšanas potenciāla meklējumus. Tā arī pārbauda spēkā esošos tiesību aktus, ņemot vērā pasaules tendences un problēmas. Tādā veidā tā palīdz Komisijai nodrošināt, ka ES politika ir vērsta uz nākotni, veicina jauninājumus, apzina digitalizācijas iespējas un īpašu uzmanību pievērš “tiesību aktu blīvumam”⁵².

Platforma “Gatavi nākotnei” regulārās sanāksmēs apvieno valsts pārvaldes, sociālo partneru, mazo un lielo uzņēmumu, tehnisko ekspertu, patērētāju, veselības, vides un citu nevalstisko organizāciju zināšanas, lai uzlabotu esošos ES tiesību aktus. Nozīmīga loma ir Reģionu komitejai un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, kuras piedalās attiecīgi platformas valdību pārstāvju grupā un ieinteresēto personu grupā. Platformas darbā sistemātiski iesaistīsies Reģionu komitejas *RegHub 2.0*.

Lai nodrošinātu, ka tās darbs dod savlaicīgus, redzamus un lietderīgus rezultātus, platforma darbojas, pamatojoties uz gada darba programmu. Tās darba programma 2021. gadam⁵³ ir vērsta uz digitalizācijas potenciāla noteikšanu, efektīvu marķēšanas, autorizācijas un ziņošanas pienākumu atbalstīšanu un tiesību aktu kvalitātes uzlabošanu, lai izvairītos no dublēšanās un pretrunām, vienlaikus nodrošinot, ka tie ir progresīvi.

Ikgadējo darba programmu izstrādā platformas locekļi, un tā saņem ieguldījumu no MVU sūtņu tīkla (ko pārstāv ES MVU sūtņi), dalībvalstīm, Ekonomikas un sociālo lietu komitejas, Reģionu komitejas un *RegHub 2.0*.

6. MŪSU RĪKKOPAS UZLABOŠANA

Kopš pirmo ietekmes novērtējumu un izvērtējumu veikšanas⁵⁴ 20 gadu laikā šie rīki ir kļuvuši par Komisijas politikas veidošanas procesa neatņemamu sastāvdaļu. Tomēr šiem centieniem nevajadzētu aprobežoties tikai ar sākotnējiem Komisijas priekšlikumiem — tie jāpiemēro arī tiesību aktiem, kas tiek pieņemti sarunu procesa beigās. Eiropas Parlaments un Padome apņēmas to darīt 2016. gada Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.

No savas puses mēs plānojam šādus uzlabojumus izvērtējumos un ietekmes novērtējumos. Mēs ceram uzzināt, kā mūsu institucionālie partneri plāno pastiprināt savus centienus, jo īpaši, ņemot vērā to saistības Iestāžu nolīgumā.

⁵⁰ Komisijas paziņojums “[Labāks regulējums — padarītā novērtējums un apņemšanās saglabāšana](#)”, COM(2019) 178.

⁵¹ [Komisijas Lēmums C\(2020\) 2977 \(2020. gada 11. maijs\), ar ko izveido platformu “Gatavi nākotnei” \(OV C 163, 12.5.2020., 3. lpp.\)](#).

⁵² Tas attiecas uz jautājumu par to, vai ir pietiekami noteikt principus un mērķus, vai arī ir nepieciešami sīki izstrādāti tehniski priekšraksti, kā sasniedz šos mērķus. Tas var ietekmēt valsts, reģionālo un vietējo iestāžu rīcības brīvību, kad tās īsteno tiesību aktus (sk. Subsidiaritātes, proporcionalitātes un scenārija “Darīt mazāk, bet efektīvāk” jautājumu darba grupas veikumu).

⁵³ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f/annual-work-programme_lv.

⁵⁴ Nozaru ietekmes novērtējumi Komisijā tika sagatavoti kopš 20. gs. 90. gadiem.

6.1. Stratēģiskās prognozēšanas integrēšana politikas veidošanā

Papildus pašreizējo problēmu risināšanai, Covid-19 pandēmija ir parādījusi, ka ES ir jādara vairāk, lai paredzētu nākotnes problēmas. Mums ir vajadzīga labi izstrādāta politika, lai stiprinātu ES noturību, izmantotu iespējas stratēģiskajās nozarēs un novērstu mūsu ievainojamību saskaņā ar ES visaptverošajiem mērķiem. Mēs vēlamies pārliecināties, ka ES politika ir piemērota nākotnei, piemēram, vai tā ņem vērā jaunākās megatendences⁵⁵ — straujas tehnoloģiskās pārmaiņas, hipersavienojamību, nozīmīgās demogrāfiskās un cita veida tendences —, kā arī, vai tā veic nākotnes aspektu izpēti darbības, lai noteiktu iespējamo turpmāko attīstību konkrētās jomās.

Šajā kontekstā stratēģiskajām un uz zinātnes atziņām balstītajām prognozēm būs būtiska nozīme, lai palīdzētu veidot progresīvu ES politiku, nodrošinot, ka šodien pieņemtie lēmumi ir pamatoti ilgtermiņa perspektīvā, tostarp, nodrošinot ieguldījumu ilgtermiņa saistību — piemēram, ilgtspējīgas attīstības mērķu — īstenošanā. Tas arī radīs dinamisku redzējumu par sinerģiju un kompromisiem starp ES politikas mērķiem, tādējādi atbalstot ES politikas saskaņotību.

Tā kā stratēģiskā prognozēšana sniedz informāciju būtiskām politikas iniciatīvām, tā kļūs par Komisijas labāka regulējuma programmas neatņemamu sastāvdaļu. Politikas jomās, kas pakļautas straujām strukturālām pārmaiņām, ietekmes novērtējumos, atbilstības pārbaudēs un nozīmīgos izvērtējumos, cik vien iespējams, tiks ņemtas vērā būtiskas tendences, piemēram, tās, kas noteiktas *2020. gada stratēģiskās prognozēšanas ziņojumā*⁵⁶, kā arī tā turpmākajās redakcijās. Sabiedriskajā apspriešanā varētu iekļaut arī ar prognozēm saistītus jautājumus, lai ņemtu vērā ieinteresēto personu redzējumu par attiecīgo politikas jomu. Regulējuma kontroles padome vairāk ņems vērā stratēģiskās prognozēšanas nozīmīgo lomu, pārbaudot Komisijas ietekmes novērtējumus, atbilstības pārbaudes un galvenos izvērtējumus. Turklāt stratēģiskā prognozēšana tiks izmantota, novērtējot, vai ES tiesību akti joprojām ir piemēroti nākotnei, un tā ļaus ieviest jauninājumus, kas atbilst ES politikas mērķiem. Visbeidzot, izvērtējumos un atbilstības pārbaudēs tiks apsvērta politikas ilgtermiņa atbilstība iespējamām turpmākajām norisēm.

6.2. Visaptverošāki un pārredzamāki ietekmes novērtējumi

Visu attiecīgo priekšlikumu pamatojuma publicēšana

Tiek veikti ietekmes novērtējumi attiecībā uz iniciatīvām, kurās ir pieejamas politikas alternatīvas, kurās iepriekš var skaidri noteikt paredzamo ietekmi un kurās šī ietekme ir nozīmīga sabiedrībai. Tomēr dažkārt nepieciešamība pēc steidzamas likumdošanas darbības neatstāj laiku veikt visus soļus, kas izklāstīti Komisijas pamatnostādnēs par labāku regulējumu.

Covid-19 krīzes laikā Komisijai steidzami bija jāierosina vairākas iniciatīvas. Lielākā daļa no tām bija lēmumi vai akti, kuriem ietekmes novērtējums tik un tā nebūtu bijis vajadzīgs. Citām normālos apstākļos tiktu veikta sabiedriskā apspriešana un ietekmes novērtējumi, bet tam bija pārāk maz laika. Paskaidrojuma rakstos tika izklāstīts priekšlikumu pamatojums, bet ietekmi nevarēja iepriekš pilnībā novērtēt laika trūkuma un strauji mainīgās situācijas dēļ.

⁵⁵ https://ec.europa.eu/knowledge4policy/foresight/tool/megatrends-hub_en.

⁵⁶ Komisijas paziņojums “2020. gada stratēģiskās prognozēšanas ziņojums — iezīmējam kursu uz noturīgāku Eiropu”, COM(2020) 493.

Ietekmes novērtējuma neesamību turpināsim skaidrot attiecīgo tiesību aktu priekšlikumu paskaidrojuma rakstā (t. i., attiecībā uz tiem, kuriem nav Regulējuma kontroles padomes kontroles). Šādos gadījumos⁵⁷ analīze un visi apstiprinošie pierādījumi tiks izklāstīti Komisijas dienestu darba dokumentā, kas tiks publicēts kopā ar priekšlikumu, vai, vēlākais, 3 mēnešu laikā pēc tā publicēšanas. Šajā dokumentā būs skaidri noteikts, kā un kad akts vēlāk tiks novērtēts.

Uzlabota ietekmes analīze un ziņošana

Atgūšanās no pašreizējās krīzes būs saistīta ar nepieredzēta mēroga paradigmas maiņām politikas veidošanā un investīcijās, kas veidos pasauli nākamajai paaudzei. Ir svarīgi tam pieiet stratēģiski, lai mēs ne tikai atgūtos, bet arī paātrinātu divējādo pārkārtošanos un padarītu pasauli par labāku, noturīgāku un vienlīdzīgāku vietu, nekā tā bija līdz šim. Tāpēc visiem mūsu tiesību aktu priekšlikumiem būtu jāveicina virsmērķu sasniegšana.

Lai to nodrošinātu, mēs katram priekšlikumam noteiksim atbilstošos ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM) un izpētīsim, kā iniciatīva veicinās to sasniegšanu⁵⁸. Atsauces uz IAM tiks iekļautas visos izvērtējumos un ietekmes novērtējumos.

Lai atspoguļotu Urzulas fon der Leienas vadītās Komisijas vērienīgos mērķus, mēs uzlabosim analīzi un ziņošanu par dažiem ietekmes veidiem, it īpaši tiem, kas attiecas uz zaļo un digitālo pārkārtošanos un to sociālā taisnīguma un godīguma dimensiju⁵⁹. Mēs pievērsīsim lielāku uzmanību dzimumu līdztiesības dimensijai, kā arī vienlīdzības nodrošināšanai visiem⁶⁰, lai to konsekventi ņemtu vērā visos politikas veidošanas posmos. Tiks pastiprināti teritoriālās ietekmes novērtējumi⁶¹ un ietekmes uz lauku apvidiem novērtēšana⁶², lai labāk ņemtu vērā dažādu ES teritoriju vajadzības un īpatnības, piemēram, kādas tās ir pilsētu/lauku teritorijās, pārrobežu apgabalos⁶³ un tālākajos reģionos⁶⁴, lai veicinātu simetriskāku atvēršanos un kohēziju visā Savienībā. Tajā pašā laikā mēs centīsimies labāk apsvērt iekšējās politikas ārējās sekas un to būtisko ietekmi uz trešām valstīm; to dalībnieki tiks labāk ņemti vērā. Attiecīgā gadījumā šī ietekme tiks analizēta ietekmes novērtējumos un atspoguļota paskaidrojuma rakstos, kurus pievieno Komisijas priekšlikumiem.

Turklāt ietekmes novērtējumos jāatspoguļo dažādās Covid-19 krīzes sekas. Definējot problēmas, analizējot subsidiaritāti un proporcionalitāti, nosakot pamatscenāriju un novērtējot politikas iespējas, jo īpaši būtu jāņem vērā mainītie apstākļi, tostarp ar prognozēšanu noteiktā ilgtermiņa ietekme un nepieciešamība stiprināt noturību.

⁵⁷ Tas ir, kad ietekmes novērtējums bija jāsaprot saskaņā ar labāka regulējuma pamatnostādņu noteikumiem, bet tas nesevoja Komisijas diskrētām lēmumiem.

⁵⁸ Tiks piemērots samērīgas analīzes princips; tādējādi ietekme tiks noteikta skaitliski, ciktāl tas ir iespējams.

⁵⁹ Sk. Komisijas paziņojumu "["Eiropas sociālo tiesību pīlāra rīcības plāns"](#)", COM(2021) 102 final.

⁶⁰ Saskaņā ar LESD 8. un 10. pantu.

⁶¹ Pēc Komisijas paziņojuma "["Subsidiaritātes un proporcionalitātes principi — to nozīmes stiprināšana ES politikas veidošanā"](#)", COM(2018) 703: *teritoriālās ietekmes novērtējuma nepieciešamības pārbaudes tiks ieviestas kā daļa no rīkiem, lai Komisijas dienesti varētu noteikt, kad ir svarīgi veikt teritoriālās ietekmes novērtējumus.*

⁶² Komisijas paziņojums "["Pārtikas un lauksaimniecības nākotne"](#)", COM(2017) 713 final.

⁶³ Komisijas paziņojums "Izaugsmes un kohēzijas veicināšana ES pierobežas reģionos", COM(2017)534 final.

⁶⁴ Komisija paziņojumā "["Stiprāka un atjaunota stratēģiskā partnerība ar ES tālākajiem reģioniem"](#)", COM(2017) 623 final, apņēmas nodrošināt, ka ietekmes novērtējumos un politikas vērtēšanā tiek pienācīgi ņemtas vērā tālāko reģionu bažas un intereses.

Krīze ir smagi skārusi MVU. Rūpīgi novērtējot Komisijas priekšlikumu ietekmi uz MVU, tiks nodrošināts, ka darbība ir mērķtiecīga, sasniedz izvirzītos mērķus un nerada nevajadzīgas izmaksas. Šo mērķi palīdzēs sasniegt sistemātiskāka un samērīgāka “MVU testa”⁶⁵ piemērošana.

Visbeidzot, mēs plānojam pārskatīt ietekmes novērtējumu kopsavilkumus, lai padarītu tos pievilcīgākus plašākai auditorijai. Mēs arī nodrošināsim, ka paskaidrojuma rakstos ir skaidri aprakstīts attiecīgo tiesību aktu priekšlikumu pamatojums.

Subsidiaritātes novērtējuma tabula

Labāks regulējums ir daļēji saistīts ar to, lai rīcība ES līmenī notiktu tikai tad, kad tas nepieciešams. Subsidiaritātes un proporcionalitātes principi ir ES līgumu stūrakmeņi, un tos sistemātiski piemēro Komisijas tiesību aktu priekšlikumiem.

Subsidiaritātes, proporcionalitātes un scenārija “Darīt mazāk, bet efektīvāk” jautājumu darba grupa un “labāka regulējuma” novērtējuma paziņojums uzsver, ka Komisijai ir labāk jāinformē par to, kāpēc tā uzskata, ka konkrētos gadījumos ir vajadzīga rīcība ES līmenī. Reģionu komiteja ir izstrādājusi standarta jautājumu kopumu par subsidiaritāti un proporcionalitāti⁶⁶, lai nodrošinātu šo principu vienotu izpratni.

Saskaņā ar iepriekšējām saistībām⁶⁷ mēs publicēsim subsidiaritātes novērtējuma tabulu kopā ar katru politiski sensitīvu vai svarīgu priekšlikumu, kam pievienots ietekmes novērtējums⁶⁸. Tādējādi politiskajām iestādēm būs vieglāk saprast, kuri ES rīcības nepieciešamības un formas aspekti ir pretrunīgi. Tas domāts diskusijas koncentrēšanai uz šiem punktiem.

Divējādā pārkārtošanās

Ar Eiropas zaļo kursu Komisija ir apņēmusies uzlabot veidu, kā labāks regulējums risina ilgtspējību un atbalsta to. Labāks regulējums ir arī svarīgs rīks, ar ko atbalstīt virzību uz kopīgu redzējumu un atbilstošām darbībām, lai ES gūtu panākumus digitālajā desmitgadē. Tas digitālo pārveidi un principu “nenodari būtisku kaitējumu” atbalstīs šādā veidā:

- apspriešanās ar ieinteresētajām personām skaidri aptvers vides un digitālos aspektus, kur tas būs būtiski;
- vēlamās iespējas novērtējums ietekmes novērtējumā tiks paplašināts, iekļaujot principu “nenodari būtisku kaitējumu” un “digitāls pēc noklusējuma” analīzi;
- visos attiecīgajos izvērtējumos būs ietverts īpašs jautājums par to, vai var vēl vairāk samazināt ietekmi uz vidi un vai var paveikt vairāk, lai veiksmīgi veiktu digitālo pārveidi;
- paskaidrojuma rakstā, kas tiek pievienots visiem tiesību aktu priekšlikumiem, tiks izskaidrots, kā katra iniciatīva atbalsta principu “nenodari būtisku kaitējumu” un veicina Eiropas virzību uz digitālu sabiedrību un ekonomiku.

⁶⁵ Labāka regulējuma rīkkopa 2017, [22. rīks](#).

⁶⁶ <https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Pages/Subsidiarityandproportionalityanalysisikit.aspx>.

⁶⁷ Komisijas paziņojums “[Subsidiaritātes un proporcionalitātes principi — to nozīmes stiprināšana ES politikas veidošanā](#)”, COM(2018) 703.

⁶⁸ Izņemot ES ekskluzīvās kompetences jomas, kurās nepiemēro subsidiaritāti.

To darot, Komisija nodrošinās, ka tā ievēro Eiropas Klimata aktā noteiktās saistības un ievēro mērķus un principus, kas noteikti paziņojumā “Digitālais kompass līdz 2030. gadam”.

6.3. Izvērtējumu paplašināšana, lai uzlabotu to konstatējumu izmantošanu

Lielākā daļa Komisijas tiesību aktu priekšlikumu ir saistīti ar spēkā esošo tiesību aktu pārskatīšanu, tostarp attiecībā uz izdevumu programmām. Lai gūtu vislabākos rezultātus, mums ir jāpārbauda, vai ES politikas un finansēšanas programmas ir devušas paredzētos rezultātus un vai tās ir atbilstošas un piemērotas mērķim. Tā mēs mācāmies.

Tāpēc mēs turpināsim stingri ievērot principu “vispirms novērtēt”. Jau tagad vairāk nekā 80 % no Komisijas ietekmes novērtējumiem, kas atbalsta tiesību aktu pārskatīšanu, ir balstīti uz izvērtējumu.

Lietderīgākas uzraudzības un pārskatīšanas klauzulas

Ir skaidrs, ka ES tiesību aktu var izvērtēt, tikai iesaistot tos, kurus šis akts skar, un tikai pēc tam, kad dalībvalstis to ir pilnībā īstenojušas. Tāpēc ir nepieciešams pietiekami ilgs laiks, lai Komisija varētu savākt pietiekami daudz datu un pierādījumu tiesību akta efektivitātes novērtēšanai.

Tomēr likumdevēji bieži ievieš grozījumus, līdz ar kuriem tiesību aktos ir neskaidras prasības attiecībā uz veicamās pārskatīšanas veidu, vai nosaka tādus termiņus tiesību aktu (daļu) izvērtēšanai, kas beidzas, pirms ir radusies pietiekama praktiskā pieredze un informācija par to īstenošanu un sekām. Eiropas Revīzijas palāta izvirzīja šo jautājumu, novērtējot ES izvērtēšanas politiku⁶⁹. Mūsu tiesību aktu priekšlikumos būs iekļautas pārskatīšanas klauzulas, kas atbilst revidentu ieteikumiem, bet gala rezultāts lielā mērā paliek likumdevēju rokās.

Lai pārskatīšanu padarītu konsekventāku, Komisija aicina mūsu likumdevējus skaidrāk nošķirt īstenošanas ziņojumus un izvērtējumus⁷⁰. Pirmie attiecas uz progresu tiesību aktu transponēšanā, īstenošanā un piemērošanā, ieskaitot visas problēmas, ar kurām šajā kontekstā sastopas. Otrie, izmantojot noteiktos vērtēšanas kritērijus⁷¹, izvērtē tiesību aktus (tostarp izdevumu programmas) dažus gadus pēc to īstenošanas sākuma, izvērtējot to radītās sekas.

Izvērtējumi un turpmākie ietekmes novērtējumi lielā mērā ir atkarīgi no datu kvalitātes, pieejamības un atkārtotas izmantošanas⁷². Tāpēc ir ļoti svarīgi uzraudzīt tiesību aktu noteikumu īstenošanas rezultātus uz vietas. Vienlaikus šāda uzraudzība un ar to saistītie ziņošanas pienākumi rada administratīvo slogu uzņēmumiem un valsts iestādēm. Tādēļ ir jābūt līdzsvaram starp tikai absolūti nepieciešamo datu vākšanu un pietiekamu datu pieejamību turpmākajiem izvērtējumiem. Tāpēc mēs aicinām likumdevējus nodrošināt,

⁶⁹ Eiropas Revīzijas palātas [Īpašais ziņojums Nr. 16/2018: ES tiesību aktu ex post pārbaude — sistēma labi izveidota, tomēr nepilnīga](#).

⁷⁰ Tā mērķis ir izvairsties no atšķirīgu kategoriju radīšanas, piemēram, “īstenošanas pieredzes novērtēšana”, “īstenošanas pārskatīšana”, “Regulas [...] piemērošanas uzraudzība, jo īpaši pārbaudot tās efektivitāti”, “īstenošanas izvērtējums”, “ziņojums par īstenošanu un ietekmi”, “visu elementu pārskatīšana”, “darbības un efektivitātes pārskatīšana”.

⁷¹ Efektivitāte, lietderība, atbilstība, saskaņotība un ES pievienotā vērtība.

⁷² Saskaņā ar [Komisijas Digitālo stratēģiju](#) un [Eiropas Datu stratēģiju](#).

ka visos tiesību aktos ir uzraudzības un ziņošanas klauzulas, kuru izpilde garantē pietiekamus attiecīgus datus to izvērtēšanai.

Lai strādātu pie konsekventām pārskatīšanas klauzulām un realizējamām uzraudzības klauzulām, mēs aicinām Eiropas Parlamentu un Padomi izstrādāt kopīgas definīcijas un apzināt labāko praksi, izmantojot regulāru dialogu Iestāžu nolīguma par labāku likumdošanas procesu ietvaros.

Reaģējot uz Covid-19 krīzi, valstu statistikas iestādes ir veikušas pagaidu pasākumus, lai samazinātu ziņošanas slogu uzņēmumiem, piemēram, pielāgojot dažas anketas un informācijas iesniegšanas veidus. Vienlaikus *Eurostat* un valstu statistikas iestādes ir turpinājušas sniegt kvalitatīvu statistiku, kas vajadzīga, lai veiktu informētus atvērto centienus un ikdienā uzraudzītu ES tiesību aktu īstenošanas rezultātus.

Izvērtējumu un atbilstības pārbaudi uzlabošana, lai labāk informētu politikas veidotājus

Izvērtējumi ir vispamācošākie, ja tie sniedz stabilu pierādījumu bāzi par panākumiem un trūkumiem, vienlaikus arī nosakot jomas, kurās jāveic uzlabojumi saistībā ar jaunajām tendencēm un problēmām. Ir svarīgi atzīmēt, ka tiem būtu vairāk jāiztirzā tas, *kāpēc* tiesību akts tika vai netika īstenots tā, kā bija paredzēts.

Tāpēc izvērtējumos jāiekļauj precīzi, uz pierādījumiem balstīti konstatējumi par tiesību aktu īstenošanas rezultātiem un jāizdara secinājumi, kas ir skaidri saistīti ar novērtējumu. Mēs skaidrāk ziņosim par visām neparedzētām sekām vai ES tiesību aktu zemu sniegumu (salīdzinājumā ar paredzētajiem mērķiem), lai novērtējumi varētu sniegt noderīgāku informāciju politikas veidošanai.

Īstenojot pieeju “viens pieņemts — viens atcelts”, izvērtējumos pārbaudīs sākotnēji aprēķinātās izmaksas un ieguvumus salīdzinājumā ar faktiskajiem rezultātiem pēc likumdevēju grozījumiem un īstenošanas valsts līmenī. Šajā ziņā īpaši noderīgas ir visu politikas jomu atbilstības pārbaudes (nevis konkrētu tiesību aktu izvērtēšana). Papildus analīzei, cik lielā mērā politikas iniciatīva sasniedz savus mērķus, tās aplūko tiesību aktu kumulatīvo ietekmi, pārklāšanos un nekonsekvenci un tādējādi sniedz pilnīgāku priekšstatu par priekšrocībām un slogu, kas ir radīti uzņēmumiem, privātpersonām un valsts pārvaldes iestādēm. Horizontālo jautājumu, piemēram, ziņošanas pienākumu, atbilstības pārbaudes jau ir veiktas ierobežotā skaitā politikas jomu (piemēram, vide, lauksaimniecība), un tajās ir konstatēts ievērojams potenciāls vienkāršot prasības un samazināt ziņošanas izmaksas. Mēs centīsimies nākotnē veikt vairāk šādu horizontālu atbilstības pārbaudi, jo tās izrādījās ļoti noderīgas, neraugoties uz to, ka tām ir vajadzīgi ievērojami organizatoriski centieni.

Atbilstības pārbaudes un galvenos izvērtējumus pārbauda Regulējuma kontroles padome, tā nodrošinot kvalitātes pārbaudes novērtējumiem par to, kādi ir tiesību aktu īstenošanas rezultāti.

Visbeidzot, tāpat kā ar ietekmes novērtējumiem, mēs padarīsim kopsavilkumus pieejamākus un informatīvākus par to, kādi ir bijuši tiesību aktu īstenošanas rezultāti.

6.4. Spēcīga Regulējuma kontroles padome

Komisijā Regulējuma kontroles padome novērtē to ietekmes novērtējumu, galveno izvērtējumu un atbilstības pārbaudi kvalitāti, kas ietekmē (bet neaizstāj) politisko

lēmumu pieņemšanu. Padome nevar apšaubīt un neapšaubā politiskos mērķus un izvēles, kas izklāstīti priekšlikumu projektiem pievienotajos ziņojumos, taču tā aplūko pierādījumu kvalitāti, analīzi un intervences loģiku. Padome, veicot savu padomdevības funkciju, turpinās sniegt konsultācijas par labāka regulējuma pamatnostādņu, kuras grozītas saskaņā ar šo paziņojumu, piemērošanu un interpretāciju, kā arī par izņēmumu piemērošanu.

Ja padome konstatē, ka ietekmes novērtējums vai izvērtējums neatbilst standartiem, kas ir noteikti pamatnostādnēs par labāku regulējumu, tā sniedz negatīvu atzinumu. Tad attiecīgais ziņojums ir jāpārskata. Ja padome sniedz divus negatīvus atzinumus par attiecīgo ietekmes novērtējumu, tad tikai priekšsēdētājas vietnieks jautājumos par iestāžu attiecībām un nākotnes plānošanu var iesniegt iniciatīvu komisāru kolēģijai iespējamai pieņemšanai. Nevienai regulatīvās uzraudzības struktūrai dalībvalstīs šāda ietekme netiek piešķirta.

Priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena ir pārskatījusi lēmumu par padomes izveidi⁷³, lai nodrošinātu tās nepārtrauktu darbību pēc tās locekļu pilnvaru termiņa beigām, kā arī, lai stiprinātu padomes informatīvās darbības nolūkā vairojot sabiedrības izpratni par tās lomu.

Padome tagad var iesaistīties arī neatkarīgos informatīvos pasākumos. Tā centīsies palielināt izpratni par tās darbu ārpus ES politiskajām institūcijām un tādējādi stiprināt uzticību Komisijas darba kvalitātei. Turklāt tā vairāk iesaistīsies saziņā ar līdzīgām struktūrām dalībvalstīs, lai veicinātu vienotu pieeju labākam regulējumam.

Visbeidzot, padomei būs nozīmīga loma ietekmes novērtējumu un izvērtējumu pārbaudē, ņemot vērā pieeju “viens pieņemts — viens atcelts”, stratēģisko prognozēšanu un pienācīgu dažādo Covid-19 krīzes seku izvērtēšanu.

7. GALVENĀ LOMA — IZPILDEI

ES pamatā ir kopīgi saskaņoti noteikumi. Lai šie noteikumi darbotos, dalībvalstīm tie ir savlaicīgi un pilnībā jāīsteno un jāizpilda. Pēc tam tām jānodrošina noteikumu pareiza piemērošana un izpilde, jo to neievērošana rada izmaksas iedzīvotājiem un uzņēmumiem⁷⁴.

Komisija kā Līgumu uzraudzītāja palīdz dalībvalstīm īstenot ES tiesību aktus un sauc pie atbildības par nopietniem ES noteikumu pārkāpumiem. Tādējādi Komisijai un dalībvalstīm ir kopīga atbildība par ES tiesību aktu izpildi.

Es tiesību aktu efektīva piemērošana, īstenošana un izpilde ir Urzulas fon der Leienas vadītās Komisijas prioritāte. Kā paziņots priekšsēdētājas Urzulas fon der Leienas politiskajās pamatnostādnēs, mēs turpināsim vadīt un atbalstīt dalībvalstis to centienos transponēt direktīvas, īstenot regulas un pareizi piemērot ES noteikumus. Mūsu atbildības pārbaudēs tiek konstatēts, kā dalībvalstis ES tiesību aktus transponē savos tiesību aktos. Lai nodrošinātu efektīvu dialogu transponēšanas posmā, mēs esam atkarīgi no tā, vai dalībvalstis sniedz skaidru un precīzu informāciju par valstu tiesību aktiem.

⁷³ 2019. gada 17. jūlija lēmums C(2019) 5565 un 2020. gada 23. janvāra lēmums P(2020) 2.

⁷⁴ Piemēram, kopējās izmaksas sabiedrībai par pašreizējām vides politikas īstenošanas nepilnībām vien ir aptuveni 55 miljardi EUR gadā. *COWI* pētījums Eiropas Komisijai [“ES vides tiesību aktu neīstenošanas izmaksas” \(“Costs of not implementing EU environmental law”\)](#) (2019).

Savā paziņojumā par šķēršļu apzināšanu un mazināšanu vienotajā tirgū⁷⁵ Komisija uzsvēra, ka pārmērīga reglamentēšana bieži rada papildu reglamentējošu vai administratīvu slogu patērētājiem un uzņēmumiem, īpaši ietekmējot MVU. Tomēr atbilstības pārbaudēs nevar precīzi apzināt visus valstu noteikumus, kas pārsniedz ES tiesību aktu prasības. Komisija dažos gadījumos arī nevar precīzi noteikt, cik lielu daļu no regulatīvā sloga rada tas, ka dalībvalstis, īstenojot ES noteikumus, pievieno valstij svarīgus elementus. Saskaņā ar Iestāžu nolīgumu par labāku likumdošanas procesu⁷⁶ Komisija atkārtο savu lūgumu dalībvalstīm ziņot, kad tās izvēlas pievienot elementus, kas neizriet no ES tiesību aktiem.

Turpmāk Komisija plāno veikt pārraudzības un izpildes darbību novērtēšanu, lai nodrošinātu, ka tās joprojām ir piemērotas ES tiesību aktu praktiskai īstenošanai.

8. SECINĀJUMI

Ņemot vērā iespējas un izaicinājumus, kas mūs sagaida, atgūstoties no pēdējās krīzes, svarīgāk nekā jebkad agrāk ir pieņemt tiesību aktus pēc iespējas efektīvāk. Tāpēc, lai arī Komisijā jau tagad ir viena no labākajām “labāka regulējuma” sistēmām pasaulē, mums — Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai — joprojām ir jādara vairāk. Tas jo īpaši attiecas uz sarunu laikā vai galīgajos tiesību aktos izdarītu būtisku grozījumu novērtēšanu.

Pirmkārt, mums jānodrošina, lai Eiropas Savienības iestādes, vietējās, reģionālās un valsts iestādes, sociālie partneri, uzņēmumi, pilsoniskā sabiedrība, zinātnes aprindas un sabiedrība kopā strādātu pie augstas kvalitātes ES politikas veidošanas. No savas puses mēs uzlabosim apspriešanās un saziņas metodes ar ieinteresētajām personām, kā arī palielināsim pārredzamību. Jo īpaši mēs palielināsim cilvēku informētību par tīmekļa portālu “*Izsakiet viedokli!*” un nodrošināsim, ka ikviens var orientēties tajā esošajās apspriešanās pat bez iepriekšējām zināšanām.

Mēs pastiprinām centienus vienkāršot tiesību aktus un samazināt to slogu, izveidojot pieeju “viens pieņemts — viens atcelts” un izmantojot platformas “Gatavi nākotnei” ieteikumus. Turklāt mēs attīstīsim savu labāka regulējuma rīkkopu, lai efektīvāk izmantotu prognozēšanu, integrētu ilgtspējīgas attīstības mērķus un labāk ņemtu vērā ilgtspēju un digitalizācijas nozīmi. Mēs pastāvīgi pārskatīsim mūsu pieeju, lai nodrošinātu, ka tā darbojas atbilstoši paredzētajam. Šajā nolūkā 2023. gadā mēs izvērtēsim, kā ir tikusi piemērota pieeja “viens pieņemts — viens atcelts”, un pārskatīsim tās īstenošanu.

Labākais veids, kā panākt labāku tiesību aktu izveidi (un tādējādi sasniegt labākus rezultātus), ir cieša sadarbība turpmākajos gados. Tādā veidā mēs varam nodrošināt, ka ES šīs Komisijas pilnvaru laikā kļūst stiprāka un noturīgāka.

Komisija:

- sazināsies ar Eiropas Parlamentu un Padomi, lai pilnībā īstenotu Iestāžu nolīgumu par labāku likumdošanas procesu, tostarp lai uzlabotu ES tiesību aktu kvalitāti nolūkā nodrošināt to skaidrību, salasāmību un saprotamību;
- vienkāršos apspriešanās procesu un samazinās tā posmu skaitu, ieviešot vienotu aicinājumu sniegt

⁷⁵ Komisijas paziņojums “[Vienotā tirgus šķēršļu apzināšana un mazināšana](#)”, COM(2020) 93.

⁷⁶ Sk. nolīguma 43. punktu.

pierādījumus, uzlabojot anketas un apspriežoties tikai vienu reizi, kad tiek pārskatīts tiesību akts;

- padarīs plašāk zināmu uzlaboto tīmekļa portālu "*Izsakiet viedokli!*";
- ātri sniegs atbildes reakciju attiecībā uz apspriešanā pausto, kā arī piedāvās informāciju par turpmāko rīcību; precīzāk atspoguļos vietējo, reģionālo un valsts iestāžu ieguldījumu;
- padarīs ikviena tiesību akta priekšlikuma pamatā esošos pierādījumus viegli pieejamus, labāk sasaistot datubāzes un krātuves un pakāpeniski atverot tās sabiedrībai;
- ieviesīs pieeju "viens pieņemts — viens atcelts", lai vēl vairāk mazinātu slogu, kad tiek ierosināti jaunu tiesību akti, un apsvērs tiesību aktu kumulatīvo ietekmi uz cilvēkiem un uzņēmumiem;
- ņems vērā atzinumus, ko sniedz platforma "Gatavi nākotnei" — augsta līmeņa ekspertu grupa, kas palīdz Komisijai, sniedzot atzinumus par to, kā padarīt ES tiesību aktus vienkāršākus, efektīvākus, kā arī novatoriskākus un orientētus uz nākotni;
- padarīs prognozēšanu par neatņemamu politikas veidošanas un labāka regulējuma programmas sastāvdaļu, iekļaujot to ietekmes novērtējumos un izvērtējumos;
- attiecībā uz politiski sensitīvām un svarīgām iniciatīvām, par kurām nav bijis iespējams sagatavot ietekmes novērtējumu, 3 mēnešu laikā publicēs pamatojumu un pierādījumus;
- nodrošinās, ka labāks regulējums visās politikas jomās veicinās principu "nenodari būtisku kaitējumu" un "digitāls pēc noklusējuma" ieviešanu;
- uzlabos priekšlikumu ietekmes analīzi un ziņošanu (piemēram, par ilgtspējīgas attīstības mērķiem, MVU, ilgtspēju, līdztiesību, subsidiaritāti un proporcionalitāti);
- skaidrāk nošķirs īstenošanas ziņojumus un izvērtējumus un aicinās Eiropas Parlamentu un Padomi izstrādāt kopīgas definīcijas un noteikt labāko praksi konsekvētām pārskatīšanas un uzraudzības klauzulām ES tiesību aktos;
- padarīs izvērtējumus noderīgākus politikas uzlabošanā un biežāk izmantos atbilstības pārbaudes, lai noteiktu vienkāršošanas un sloga samazināšanas iespējas;
- uzlabos uzraudzības sistēmu un datu kvalitāti un pieejamību, lai varētu veikt precīzākus izvērtējumus;
- paļausies uz Regulējuma kontroles padomi, lai tā rūpīgi pārbaudītu ietekmes novērtējumus, izvērtējumus un atbilstības pārbaudes, ņemot vērā pieeju "viens pieņemts — viens atcelts", kā arī prognozēšanu; kā arī
- veiks pārraudzības un izpildes darbību novērtēšanu.